

Cymraeg Gwaith Cyngor Sir Ceredigion 2020/21

1) Cyflwyniad

Darparwyd rhaglen gyflawn o ddysgu ffurfiol ac anffurfiol gan brosiect Cymraeg Gwaith Cyngor Sir Ceredigion ym mlwyddyn academaidd 2020/21. Dyma oedd trydedd blwyddyn y rhaglen a drefnir ac a ddarperir gan Swyddog Hyfforddi Cymraeg Gwaith y Cyngor, Dewi Huw Owen, ac a redir mewn partneriaeth rhwng tîm Dysgu a Datblygu'r Cyngor â'r Ganolfan Dysgu Cymraeg Genedlaethol.

Yn sgil cyfyngiadau cyfnod heriol pandemig covid-19, darparwyd holl arlwy rhaglen 2020/21 ar-lein. Bu'n rhaid addasu pob agwedd o'r ddarpariaeth o'u cymharu â'r blynyddoedd blaenorol felly. Gweithiwyd yn galed er mwyn sicrhau llwyddiant i'r trosglwyddiad hwnnw, ac erbyn diwedd y flwyddyn, gwelwyd dathlu llwyddiannau'r rhaglen ar lefel genedlaethol.

Ceir yn yr adroddiad hwn drosolwg cryno ar hynt y prosiect yn ystod 2020/21.

2) Dysgu Ffurfiol

Darparwyd cyrsiau Cymraeg dwys i 70 o staff y Cyngor drwy'r rhaglen Cymraeg Gwaith yn 2020/21.

Yn unol â'r galw amdano, wrth i sgiliau iaith myfyrwyr y rhaglen ddatblygu, darparodd y rhaglen addysg ar 5 lefel eleni, i fyny o 4 lefel yn 2019/20, a 3 lefel yn 2018/19.

Dosbarthwyd y myfyrwyr ar draws y lefelau fel a ganlyn:

Mynediad:	12
Sylfaen:	31
Canolradd:	12
Uwch 1:	9
Uwch 2:	6

Gellir gweld bod 15 myfyriwr wedi dilyn y cyrsiau lefelau Uwch (1 a 2) yn 2020/21. Yr oedd 13 o'r rhain – 9 myfyriwr lefel Uwch 1 a 4 o'r 6 myfyriwr Uwch 2 – wedi cyrraedd y lefelau hyn drwy astudio ar gyrsiau'r rhaglen Cymraeg Gwaith yn y blynyddoedd cynt. Dyma brawf o werth pellgyrhaeddol y dilyniant a ddarperir gan raglen Cymraeg Gwaith wrth ddatblygu sgiliau ieithyddol staff y Cyngor.

Caed ymateb gadarnhaol yn ffurflenni adborth y myfyrwyr i'r cyrsiau a ddarparwyd drwy'r rhaglen.

Soniodd un aelod staff lefel Mynediad am ddefnyddioldeb y cwrs wrth iddynt ddarparu gwasanaethau i'w defnyddwyr gwasanaeth:

The course has been very beneficial within my role and will enable me to communicate better with service users.

Soniodd un aelod staff lefel Canolradd am y cynnydd a fu yn eu defnydd o'r Gymraeg gyda'u cydweithwyr yn sgil astudio ar y cwrs:

I have gained much more confidence this year. I'm not afraid to attempt Welsh with my colleagues and ask for their assistance. I now communicate as much as a can with my line manager in Welsh and when responding to Welsh emails.

Esboniodd un myfyriwr lefel Uwch 1 am sut y bu iddynt fagu hyder i ddefnyddio'r Gymraeg ym mhob agwedd o'u bywyd proffesiynol:

Rwy'n fwy hyderus wrth siarad a phobl ar y ffôn yn Gymraeg yn y gwaith ac y gyffredinol, rwy'n deall cymaint mwy. Mae'r cwrs wedi fy helpu i fagu llawer o hyder ac rwy'n defnyddio'r Gymraeg yn fawr, mae fy ngwaith ar y ffonau ac mae'n ddefnyddiol iawn.

Nododd un myfyriwr Uwch 2 bod addysg ramadegol y cyrsiau Uwch wedi bod o fudd mawr iddynt nhw wrth ddefnyddio'r Gymraeg:

Mae'r cwrs yn helpu fi llawer. Fi'n mwy hyderus i siarad ac ysgrifennu yn y Gymraeg. Dw i'n joio dysgu'r gramadeg yn enwedig.

Canmolwyd y modd yr ymatebwyd i'r her o orfod symud y cyrsiau ar-lein gan nifer o fyfyrwyr, fel a fynegir yma gan un myfyriwr lefel Sylfaen:

Although the move to online teaching wasn't easy, I have been enjoying the Zoom classes, I think Huw is doing a great job, so I just wanted to say thank you.

Bu cymal Dysgu Ffurfiol y rhaglen Cymraeg Gwaith yn llwyddiant yn ystod 2020/21. Ehangwyd darpariaeth y rhaglen, ymatebwyd i sialensiau'r pandemig, a chynhaliwyd a datblygwyd ar y gwaith da a wnaed eisoes yn nwy flynedd gyntaf y rhaglen.

3) Dysgu Ffurfiol Atodol

Lluniwyd a darparwyd cyrsiau Cymraeg ar gyfer Aseswyr Budd Gorau (BIAS) ym mis Ebrill 2021.

Ar ôl adnabod yr angen am hyfforddiant yn narpariaeth y Cyngor ym maes Trefniadau Diogelu Rhag Colli Rhyddid, cydweithiodd dwy swyddog yn y maes, Lynne Regan a Judith Andrews, â'r Swyddog Hyfforddi Cymraeg Gwaith i gynllunio 3 chwrs hyfforddi un awr arbennig – 1 i aseswyr heb sgiliau Cymraeg; 1 i aseswyr oedd yn dysgu Cymraeg; ac 1 i aseswyr rhugl.

Amcanion y cyrsiau oedd:

Grwp Un – darparu'r cynnig gweithredol yn SSWB(W)A yn Gymraeg

Grwp Dau - darparu'r cynnig gweithredol yn SSWB(W)A yn Gymraeg; ac ymgyfarwyddo a thermau ac ymadroddion perthnasol i'r MCA a DOLS a dod yn hyderus wrth eu defnyddio.

Grwp Tri - ymgyfarwyddo â thermau ac ymadroddion perthnasol i'r MCA a DOLS a dod yn hyderus wrth eu defnyddio; dod yn hyddysg yn y termau cyfreithiol a thechnegol perthnasol yn ymwneud â MCA a DOLS a magu hyder i'w defnyddio.

Darparwyd y cyrsiau ym mis Ebrill 2021 a chaed ymateb ffafriol iddynt o blith y mynychwyr. Buont hefyd yn destun diddordeb ar draws y sector y tu allan i Geredigion.

Adnabuwyd yn eu fformat hefyd botensial i ddarparu mwy o gyrsiau bychain ar gyfer anghenion iaith adrannau penodol o'r Cyngor yn y dyfodol, a gweithredir ar hyn yn 2021/22.

4) Dysgu Anffurfiol

Cynhaliwyd Clwb Cinio yn wythnosol ar Zoom, gyda digwyddiad Clwb Cinio misol. Mynychwyd y Clwb Cinio gan tua 12 mynychwr bob wythnos. Mynychwyd y digwyddiadau gan tua 25 mynychwr bob mis.

O ran digwyddiadau, eleni cynhaliwyd:

Mis Tachwedd: Cwis Clwb Cinio.

Mis Rhagfyr: Parti Nadolig Clwb Cinio.

Mis Chwefror: Gig Clwb Cinio – Owen Shiers yn canu caneuon o Geredigion.

Mis Mawrth: Clwb Cinio ar y cyd rhwng rhaglenni Cymraeg Gwaith Ceredigion a Chonwy – Owen Shiers a Gwilym Bowen Rhys yn canu, gyda chyfleoedd sgwrsio rhannol-strwythuredig rhwng dysgwyr y ddwy raglen.

Mis Mawrth: Cyngerdd y Gwanwyn – digwyddiad ar y cyd â Dysgu Cymraeg Ceredigion, Powys a Sir Gar. Gwahoddwyd dysgwyr Ceredigion i ymuno â dysgwyr y rhaglen gyhoeddus ar gyfer eu digwyddiad diwedd tymor, ar ôl trefnu'r digwyddiad ar y cyd rhwng y ddwy raglen.

5) Cydnabyddiaeth Genedlaethol

Mae Cynllun Cymraeg Gwaith Ceredigion yn uchel ei barch yn genedlaethol ym maes Dysgu Cymraeg. Gwelwyd hyn ar ei fwyaf eglur yn y Gwobrau Cymraeg Gwaith Cenedlaethol ar ddiwedd mis Mawrth 2021, lle dathlodd Ceredigion lwyddiant triphlyg.

- i) Daeth un o fyfyrwyr y Cynllun, Mariolina Lai, sy'n Gynorthwydd Gofal Dydd ym Min-y-Môr, yn 1af yn y categori 'Dysgwr sydd wedi gwneud y cynnydd gorau ar lefelau Sylfaen+'
- ii) Daeth un arall o fyfyrwyr y Cynllun, Alison Newby, sy'n Diwtor Rhifyddeg, Llythrennedd a Threfniadaeth Busnes gyda Dysgu Bro, yn 2il yn y categori 'Dysgwr lefel Sylfaen+ sy'n gwneud y Defnydd Gorau o'r Gymraeg at bwrpas Gwaith'
- iii) Daeth Dewi Huw Owen, Swyddog Hyfforddi Cymraeg Gwaith y Cyngor, yn 2il yn y categori 'Tiwtor Cymraeg Gwaith y Flwyddyn' ar ôl derbyn llawer o enwebiadau oddi wrth y dysgwyr.

Gwelir yn achos Mariolina ac Alison effaith y Cynllun ar wella ac ehangu gallu staff y Cyngor i ddarparu gwasanaethau amrywiol drwy gyfrwng y Gymraeg. Gwelir yn

achos Huw gydnabyddiaeth o werthfawrogiad y dysgwyr o ansawdd y Cynllun a phroffesiynoldeb y sawl sy'n ei drefnu a'i ddarparu.

6) Cymraeg Gwaith 2021/22

Mae'r rhaglen Cymraeg Gwaith ar gyfer blwyddyn academiaidd 2021/22 yn fwy eang ac uchelgeisiol nag erioed o'r blaen. O ran Dysgu Ffurfiol, darperir addysg i fwy o fyfyrwyr (dros 90), mewn mwy o ddsbarthiadau (8) ar draws mwy o lefelau dysgu (6) nag erioed o'r blaen. O ran Dysgu Anffurfiol, mae trefniadau ar y gweill i ail-lansio rhaglen Ffrind Iaith y Cyngor ar gyfer gweithio ar-lein, a bydd arlwy Clwb Cinio'r rhaglen yn ehangu i gynnwys digwyddiadau ar y cyd â rhaglenni Cymraeg Gwaith Conwy a Chaerdydd. O ran Dysgu Ffurfiol Atodol, mae cynlluniau ar y gweill i ddarparu mwy o gyrsiau arbennig i adrannau o'r Cyngor ar fformat y cwrs a ddarparwyd i'r Aseswyr Budd Pennaf. Drwy'r camau hyn oll y bydd rhaglen Cymraeg Gwaith Cyngor Sir Ceredigion yn symud yn bwrpasol i mewn i'w phedwaredd flwyddyn.